Ն 1362 — 1889 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ 12 ՇԱԲԱԹ — 1307 ՀԻՄԱՅԻ ԻՒԼԻՍԻ 2 — ՊԷՏԻՆՃԻ ՄԻՆԷ

20 ԲԱՐԱ

ՀԷՐԻՏԷԻ ՇԱՐԳԻՅԷ

ԲՕԼԻԹԻԳԻՅԷ ՄԻԼԻՍՅԷ ԹԻՒՃՃԱՐԻՅԷ ՍԱՐՐԱՖԻՅԷ ՎԷ ԻԼՄԻՅԷ

20 ԲԱՐԱ

ԱՊՕՆԷ ՏԻՊՃԱԹԼԱՐԸ

	12 տող	6 տող	3 տող
ՍԹԱՄՊՈԼ	140 ղրշ.	70 ղրշ.	40 ղրշ.
ԹԱՇՐԱ	200 »	100 »	

Մէջբերեալ 20 ղրուշան

{صاحب امتياز: جيوەلكيان}

ԵԷՎՄԻ ԿԱԶԷԹԱ

جريدهٔ شرقيه

ԻԼԱՆԱԹ ՏԻՊՃԱԹԼԱՐԸ

1 ինճի, 2 ինճի՝ վէ 3 ինճի սահիպէ 2 ղրշ. 3
4 ինճիւ սահիպէ 11ի 10ք. հս. » 3

Մէվտատը նախիյա տակիր պէնտէր մէճմանէն գատուլ օլունճատ վէ տէրճ օլունմայան էվրաղ իստէ օլունճատ։

Իսարէխանէսի, Սթամպօլտա Գազը Ալի ճատտէսինտէ նումէրօ 20 Հնվէլէկեան մատպաատանատա տրը։ Գրաֆիֆէի մէվտատա հաղորդուտա նպէթանէն սահիպ վէ մէսուլ ՅՈՒՍՈՒՖ ԱԲՎԷԼԻԷՆԻՆ ճանապարհ։

ԿԻՒՆԼԻԻՔ ՀԱՎԱՏԻՍ

Լօնտրանէն ըէսմի կազէթասը՝ Բարլամէնտօնէն կէլէճէք ալաֆրան կա փեռարարրն 11ինճի կիւնիւ քիւշատ իսիէճէկինէ տաիր Ինկիլիզերա գրաւիցարանէն պիր պէյանանէսինի նէյր իմմիշ տիր։ Թէր-Ինին պէյանը նա կէօրէ, գրաւիցա Բարլամէնտօյը պիզզատ քիւշատ իսէճէք տիր։

—

Զանզիպարտան եազըլտըղընա կէօրէ, ասիէր բէիսի Պուչիրի՝ ասրմա մըպ գուրշունա տիզիւմիշ տիր։ Ալէ մանլայ՝ շիմտի մուտաիլէ յէնի գասրն բէտէրի օլուպ անրն եէրինէ ասիէրէ գօմանատա իսէճէկի միւ հիմէմիլ օլան Սամսօճայր էլէ կէչիրմէ յէ չալըշը յօրլար իմիշ։

Պուչիրինն Ալէմանլար իլէ իմտի կի պիր մուհարէպէտ մաղլուպ օլարագ գաչրպ սագլանմըշ օլարը՝ մահալի խապէր վէրէն Վազէկիւլէրե Ալէման գօմիսերի Վիսան թապա քինան 1000 ռուբի ամիրէ վէրիլմիշ տիր։

—

Ռուսիա Զարընն ամուճագատէսի կրանտիւգ Բիւբ Նիգ օլայէվիշ ալաֆր. դեկտեմբերին 12նճի կիւնիւ զէվճէ սիլէ պէրապէր վարօրը մախսուսա Իսքէնտերիյէ մուփասէլէմ իտուպ, Ռուսիա ժէնէրալ գօնսօլօսը Մ. Գօյանատր վէ գօնսօլօս Մ. Վիլիէր թարաֆընան վարօրտա իսիմ իգպալ օլընարը կիպի, Իսքէնտերիյէ մուհաֆըզը իլէ բօլիս մուտիրի վէ տիկէր պաղը զէվամը բէսմիյէ տախի մերասիմը խօշատատիրի իրֆա իմմիշլէր տիր։

Կրանտիւգ վէ զէվճէսի՝ վարօր տան տօպրուճա ամասիօնա կիտիպ գամարը մախսուսա Գահիրէյէ ազիմէտ իմմիշլէր տիր։ Էրմէնի կիւն կրանտիւգը միշարէթյէ՝ Խարտվ հաղրէթլէրինի զիյարէթ իտուպ, պիր ազ սօնրա միշարէթյէ տախի իտատէ զիյարէթ էյլէմիշ տիր։

—

Պուլկարիսթան Սօպրանիյէ մէճլիսինտէ էսքէրիյէթ ֆրգասը թարաֆընան վուգուս պուլան վէ հիւբիմէմ թարաֆընան իլիթիգամ օրնան պիր թէբիի մուճիպինէ մէճիսը մէգզիւր՝ բրէնս Ալէքսանտր տր Պաթէնպէկին մագամը էմարէմտէն տիւշմէսի թարիխինտէն եանի 1886 օգոստոս 9/21ատէն իթիբարէն մահքիմ պուլընան պիլճիսէ ասքէր վէ պաշը պօզուգլար իշին պիր աֆ վը ուսուսի նէյլրինի դապուլ վէ թասվիպ էյլէմիշ տիր։

—

Մբսրը հիւքիմէթի՝ Սուանտա մէսէլէսի մալիմէտէն տօլայը զարարտիտ օլան թիճճարլարը զալիթինը զալրը ըէսմի սուրէթտէ թազմին էյլէմէք իւզրէ տուլունը ուսուսիյէ Մբսրիկ սանտրընա 70000 լիրա թէսիմ էյլէմիշ տիր։ Սուրէթը թէէտիրէ՝ տուլունը ուսուսիյէ մէճլիսը իտարէսի ազալարընան թէչէքիւլ իտէճէք պիր գօմիսիոնը ըէյլինէ հէվալէ օլընմը տր։

—

Բէթէրսպուրկտա իմբէրատօրիցա իլէ տիւվէլը էճնէպիյէ սէֆիրլէրի, Լօնտրատա Ֆրանսա սէֆիրլի վէ մահալը սաիրէտէ տախի ըինճալը տէվ լէթտէն պիր խալը զէվամ՝ ինգիլիէնցա սրմասրնա թուռեպուլմըշլար տրը։ Համպուրկտա մէքթէպլէր վէ Սթօգօլմտա թէատրօրար գաբան մըշլար տրը։

ԵՈՒՆԱՆԼԸԼԱՐ

Արնաուտլըգտա վագը Պէրատտան Թաբէէէ եազըլան պիր մէքթուպտա ատիտէքի սաթըրլար օգունմըշ տրը։

Ալէմանիա իմբէրատօրը պիրատէրի բրէնս հէնրի՝ 3—5 կիւն էվվէլ Ավլօնիա սահիրինէ կէլիր, վէ գարայա չըղըպ պիր իքի կիւն ավա չըգարտան սօնրա ելինէ Գօրֆուտա ավտէթ իմմիշ տիր։

Գօրֆուտան կէլէն պիր զաթըն մէկանագէն բիվայէթինէ պաղրը իսէ, Գօրֆուլրար՝ բրէնս հէնրի ի լէ կէլէն Ալէքսանդրն պէյլիք վարօրը թարաֆընան պիրինի վահչի յանէ վէրիւսթախանէ պիրս ուրէթ տէ թէլէֆիմիշ վէ Ալէման թարաֆընա տիւրլիւ տիւրլիւ թահգիրատա տալ պուլընմիշլար տրը։ Հէյլէ բրէնս հէնրիհագ գընտա թէատրօտա կէօնտերիլէն պիր մուամէլէյի էտէպշիքէնանէ՝ պուրալարտա հէր քէսին նէֆրէթ վէ հիսատէթինի մուճիպ օլմուշ տրը։ Գիրէնս հէնրիհնին մուճիպ օլմասը թէ՝ Ալէքսանդրի մուճիպ օլմասը թէ՝ Ալէքսանդրի մուճիպ օլմասը թէ՝ Ալէքսանդրի

ՀԱՐԻԳԼԷՐ ՎԷ ՍԻԿՈՒՐԹԱ

ՐԷՍՄԻ ՍԻԿՈՒՐԹԱ ՄԷՍԷԼԷՍԻ

հարիգըլէրէ գարշը իճրա օլընաճագ թէտապիրը իհթիյաթ քեարանէ մէսէլէսի պու կիւնլէրտէ ճէնիտէն կազէթալարտա մուճիպի պահս ու մէգալ օլմագտա պուլունմըշ, վէ -չէհրիմիզին միւհիմմ պիր գըսմը հալէա ախշապ պինա պուլընտըղընա նազարէն-պէօյլէ հարիգլէր զուհուրի իհթիմալինտէն տայմա գօրգմագ լազըմ կէլէճէկինտէն՝ թէտապիրը իհթիյաթքեարանէնին պաշլըճասը օլմագ իւզրէ՝ սիկուրթա մուամէլէսինէ թագվիյէթ վէրիլմէսի լիւզումի՝ ումումէն իթիրաֆ խոլունմագտա պուլընմըշ տըր։

Ֆագաթ պու սիկուրթա մուամէլէսինի գի՞մ իճրա խոտէճէք։- Պու մէսէլէ հագգընտա կազէթալարըմըզ միյանընտա իխթիլաֆ հասըլ օլարագ, Թէրճիւմանը Հագիգաթ րէֆիգիմիզ էմլաք վէրկիսինէ պիր մըգտար չէյ զամմ օլընըպ պունըն մուգապիլինտէ էպնիյէնին հիւքիւմէթճէ սիկուրթա ալթընա ալընմասընը թագլիֆ էթտիկի հալտէ, Սապահ րէֆիգիմիզ կէօնտէրիլէն պիր վարագատա պու ֆիքրը գապուլ օլընմայըպ՝ պիր Օսմանլը սիկուրթա չիրքէթի թէէսիսի իլէ խոմթէյնլէրին քէնտի էմլաքլարընը մէզքիւր չիրքէթէ սիկուրթա իթթիրմէք իչիւն մուխթար պըրագըլմալարը տահա միւնասիպ ծըանճաղը պէյան խոլընմըշ տըր։

Պու մէսէլէ հագգընտա պունտան իքի սէնէ գատար էվվէլ րէֆիգիմիզ Սապահ կազէթասընտա տա միւհիմմ մէգալէլէր նէշր օլընմըշ, վէ Տէրսաատէթտէ էմլաք վէրկիսինէ պիր մըգտար չէյ զամմըյլա պիր սիկուրթա սանտըղը թէշքիլի ֆիքրի էն էվվէլ մէզքիւր կազէթա թարաֆընտան պէյան օլընտըղը օլպապտէ մուֆասսալ պիր լայիհա տախի նէշր խոլընմըշ իտի։

Օգույանլարըմըզըն անլամըշ օլաճագլարը վէճհիլէ, մէսէլէ պաշլըճա չու նօգթատա տըր քի՝ սիկուրթա մուամէլէսինին՝ պիր րէսմի սիկուրթա սանտըղը թարաֆընտան՝ իճրասըյլա՝ մէճպուրի պիր մուամէլէ հալինէ վա՞զը մը, եօգսա պու մուամէլէնին իխթէյէնին իճրա խոտէճէկի, վէ իխմէյէնին իխմէյէճէկի իխթիյարի պիր մուամէլէ հալինտէ պըրագըլմա՞սը մը տահա միւնասիպ տըր։

Մէսէլէնին էհէմմիյէթինէ վէ պու մուամէլէնին մէմլէքէթի թամամիյլէ վագ խոլիյէ խոլմէմէսի մատտէսինին էմլաք սահիպլէրինէ բէք պէօյլէ թէալլուգի օլտըղընա պինաէն՝ պու մատտէնին թէտգիգընէ միւնասիպ ատտ խոլյօրըզ։

⁂

Սիկուրթա մուամէլէսինին՝ հիւքիւմէթին գարըշմամաղը, եանի մէճպուրի պիր մուամէլէ հիւքմինտէ հէր քէսին գապուլէ մէճպուր ատտ խոլլէճէկի մուամէլաթտան օլուպ օլմատըղը մատտէսի, հալպուքի պու կիւն պու սաաթ՝ ֆէննը սէրվէթ էրպապը արասընտա էն գըյմաթլը խոլթիլաֆը մուճիպ օլան մէսայիլտէն պիրի տիր։

Էտուարտ Պոլէյէ պիր իգթիսատ պիլիճաղը պիլէ Ալէմանիանըն տախիլի իշլէրինի, վէ պիւթախսուս ամէլէ մէսէլէսինի մէմալիքը սաիրէտէն խայլիճէ ֆարգըլը պիր հալէ գօյմուշ օլան բրէնս տը Պիզմարգ՝ Սօսիալիզմ տ՚Էթա ուսուլլէնի իհտաս խոտէրէք, պունըն թէֆէրըուաթընտան օլմագ իւզրէ Դէմօգրասի սօսիալը տա թէէսիս էյլէմիշ, եանի «սօսիալիսթլէրին թալէպ իթթիքլէրի չէյլէրտէն գապիլը թաթպիգ օլանլարը հիւքիւմէթ իճրա խոտէր․ գապիլը թաթպիգ օլմայանլար իսէ, ավամֆրէպանէլիքտէն իպարէթ տիր» տէմէք իսթէմիշ տիր։

Պու սէպէպէ մէպնի Ալէմանիա մէճպուրի սիկուրթանըն վաթանը տըր․ վէ հէնուզ հարիգէ գարշը մէճպուրի պիր սիկուրթա խոտարէսի թէշքիլ խոտիլմէմիշ իսէ տէ, «ֆագըրֆուգարա գազազէտէ օլանլար իչիւն սիկուրթա», «ամէլէնին իխթիյարլըղը իչիւն իհթիյաթ սանտըղը» վէ սաիրէ նամլարը իլէ պիր չօգ Դէմօգրասի սօսիալը խոտարէլէրի վար տըր։

Ֆագաթ պու սանտըգլար տահա էհէմմիյէթսիզ օլտըգլարը ճիհէթլէ, մէճպուրի սիկուրթանըն հասըլ իթթիկի նէթիճէ հագգընտա հէնուզ գաթի պիր ֆիքր հասըլ օլամամըշ տըր․ պիր չօգ էգօնօմիսթլէր՝ մէճպուրի սիկուրթա սանտըգլարընըն հիսապլարընը թէտգիգ խոտէրէք, պու մուամէլէնին նէթիճէսի պէօյլէ պիր իֆլաս օլաճաղընը իսպաթ իթ-մէք իսթէմիշլէր տիր․ տիկէր պիր գըսմ էգօնօմիսթլէր իսէ, վուգուաթըն հասըլ խոտէպիլէճէկի նէթայիճը մուէյյէնէ իթթիճահը՝ գըյմաթլը մուվաֆագըյլէ իհթիյաթը իլէ պուլունան հոլտրինի սէրտ խոտէրէք, Դէմօգրասի սօսիալը մուամէլէսինին գէհրամանըն թէրագգըյաթընըն պաշլըճա ճալպըընտան օլտըղընը, վէ էկէր հիսապլարտա խաթա վար իսէ, պունըն իչիւն մէճպուրի սիկուրթայը լազըմ իթմէք լազըմ կէլէյէճէյ, պիլաքիս հիսապլարը թաահհիհ իթմէք լազըմ կէլէճէկինի իթթիհամ իթմէմիշլէր տիր․ պունա մուգապիլ տէ պիրինճի գըսմ էգօնօմիսթլէր՝ էկէր Դէմօգրասի սօսիալը մուամէլէսինի իֆլասը մուճիպ օլմայաճագ պիր հալէ վազ իթմէք լազըմ կէլիր իսէ, այը նաճագ բուսուսլը՝ ամէլէնին աղըրլըղը տահա էրմէք պրագըլմայաճաղընը, վէ հալ պու քի ամէլէ թագըլըմը «սիգ իխթիյարլանըր, վէ ճախոտ վէֆաթ իտէրսէնիզ, ֆամիլեանըզ րահաթ իտէճէք տիր» տէյու տա՝ պիչարէլէրի ֆամիլեալարըյլա պէրապէր աճ պըրագմագ տա ճայիզ օլմատըղընը իթթիհամ էյլէմիշլէր տիր։

Էլհասըլ պու մէճպուրի սիկուրթա մէսէլէսինտէ նէքթիտէլէրինէ մուղա-յիր խէլի ֆիքրլէր տիր․ քէսր պիւթախսուս միւլեմա լէհինտէ․ հալպուքի պու տէրէճէ տաղըթը իլէ իրտէն քաչըրըլմասըն, հէմ տէ մէճպուրի սիկուրթա մուամէլէսինէ ալըշմամըշ օլան մէմլէքէթլէրտէ պու մուամէլէնին թաթպիգ սահայը պիւթախսուս էյիւճէ նէթիճէ վէրմէյէճէկի միւլահազասը ըստըկլիւք թէսիր իթթիկինտէ, սիկուրթա մէսէլէսինի պիր գաթ տահա թէտգիգ էթմէք լազըմ կէլիր։

Մէտէնիյէթ ու թէրագգի ճիհէթինտէ Ալէմանիանըն Ֆրանսա իլէ միւսավի օլտուղու, իթթիֆագ Ֆրանսըզ սիկուրթա քումբանեալարընըն տա Ալէմանիատա տախի միւմթազ օլտուղու մէզքիւր տըր․ Ֆրանսա հիւքիւմէթինին իսէ մէճպուրի սիկուրթա ուսուլլէրինէ էհէմմիյէթ վէրմէտիկի, ֆագաթ Ֆրանսըզ սիկուրթա քումբանեալարընըն պու տաղ էնթէմիշ օլտըղը մէզքիւրտիր․ բունլար Ֆրանսըզ հիւքիւմէթինին թէֆթիշ վէ մուրագապէսինէ մահսուս տըր։

Մէճպուրի սիկուրթա մուամէլէսինէ թաալլուգ էտէն մէսէլէ հագգընտա պէօյլէ պիր գըսմ էհլը վուգուֆ պու մուամէլէնին թագվիյէսինի թէվսիյէ խոտէրէք պիր լըգումլը մուամէլէ տէյու՝ միւհիմ պիր ֆիքր պէյան էթմիշլէր տիր։

Թագսըր պու պէօյլէ իսէ, թէմէլլի թէֆթիշ վէ մուրագապէ ալթընա՝ սիկուրթա մուամէլէսինի միւտաֆաա տախի լազըմ տըր։

Մէճպուրի սիկուրթանըն Ալէմանիատա նէթիճէսի՝ Պըվարիա տա պէթտ մուվաֆագըյէթսիզ օլմուշ օլուպ, էհալի սիկուրթա իթմէսինէ մէճպուր տուտուլտուղու հալտէ, 30 սէնէտէն պէրի Պավարիատա էմլաքըն գըյմէթի վէ գըրասը պազը յէրտէ 100տէ 30-40 վէ պազը յէրտէ տախի 50-60 տէրէճէսինտէ թէնզիլ իթթիկի, վէ պունա մուգապիլ ֆիյաթլարըն թէրագգի հասըլ օլան յէրլէր բէք միւսթէսնա պուլունտուղու հալտէ, էմլաք վէրկիսի պիլինթարէ կիրիթիրընէ ալըմըշ տըր։ Շիմտի —վէլէվ սիկուրթա պէտէլինտէ օլսուն— պու վէրկիյի պիր գաթ տահա թէզյիտ իթմէք միւնասիպ պիր թէտպիր տէյիլ տիր։

Էօյլէ իսէ նէ՞ եափմալը տըր։

Ջաննը աճիզանէմիզճէ կէօրէ պու պապտէ, Ստամպուլ Ֆիլովթէ իթտիկի պիր Օսմանլը Սիկուրթա Շիրքէթի թէշքիլի ֆիքրի տէ գաֆի տէյիլ տիր։ Զիրա պիր Օսմանլը սիկուրթա չիրքէթի միւճտէտտէն կէլմէսինին էն պէօյլէ թարաֆտարանընտանըզ ֆագաթ՝ պու գումբանեա տա՝ տիկէր գումբանեալար կիպի սիլթաթլի քէնտի մէնֆաաթլարընը տուշիւնէճէք, վէ պինաէն ալէյհ՝ անճագ քեարլը խանէլէրիմիզի, վէ Էրէն Քէօյի, Գատը-Քէօյ կիպի էպնիյէնին էքսէրիյէթլէրինտէն աչըգ պուլընտըղը յէրլէրը պիր գաչ մահալլէտէքի պիր գաչ ախշապ պինալարը գապուլ իթմէյէճէք տիր։ Պու հալտէ Օսմանլը Սիկուրթա Գում բանեասընըն թէշքիլինտէն հասըլ օլան ֆայիտէ՝ անճագ չիմտիքի գում բանեալարըն էնէչի միւմթազ քեարլը գիւմիւշլէրինին թախիլինտէ գալմասը օլաճագ տըր։

Պիզիմ զաննըմըզա կէօրէ, էմլաք սահիպլէրինին մէնֆաաթլարընըն մուհաֆազասը իչիւն բապըլմասը էն մուվաֆըգ պիր թէտպիր՝ միւնասիպ պիր ուսուլ տախիլինտէ մէճպուրի սիկուրթա մուամէլէսինին թէսիս իթթիրիլմէսի տիր․ պու ուսուլ իսէ Տէրսաատէթտէ պիրինճի տէֆա ֆէտաթըն կէօրմէյէճէկի․ իսթէնիլէն մաթլուպ, պիր էմլաքէ հարիգ գարշըսընտա թէզմին իթթիրիլմէսի մուգապիլինտէ, էմլաք սահիպլէրինին մէզքիւր էմլաք իչիւն տախի պիր գազանճ թէմին իթթիրմէք տէյիլ, թալիմաթ լիւզումիւ յէտիտինտէ իճրա խոլունաճագ պիր թէֆթիշ խոլմալը տըր, վէ էկէր խոլեան պու մէսէլէ Ալէմանիատա խոլտուղու կիպի հիւքիւմէթ թէֆթիշինէ պէօյլէ պիր ումումի պիր թէֆթիշ խոլճագ իսէ, էսասէն Ալէմանիա տա պու կիպի հիսապլար սիկուրթա հիւքիւմէթինէ սահիպլէրինէ վէրիլմէյէճէկի տիր։ Սիկուրթա նամըյլա հագգսըզ էրթիլէճէկ գազանճ վէ գէօչիւրիլէճէկ իսթիֆատէլէրի պէօյլէ պիր մուամէլէ իլէ միւմքին օլտուղու գատար թէնզիլ խոլունաճագ տըր։

ԻՆԿԻԼԹԷՐԱ ՎԷ ԲՈՐԹՈՒԿԱԼ

ԱՐԱՍԸՆՏԱՔԻ ԻԽԹԻԼԱՖ

Լօնտրատան չէքիլէն պիր թէլէկրաֆա կէօրէ, րէիսը վիւքէլա վէ խարիճիյէ նազըրը լօրտ Սալիզպէրի՝ Աֆրիգայի ճէնուպիտէ Բօրթուկէզ մէմուրլարընըն ամէվալ ու հարէքեաթը ալէյհինտէ օլարագ Լիզպօնտա մուգիմ Ինկիլիզ սէֆիրի մամուրիյէթէ ֆէվգալատէ իլէ նէշր խոլեան պիր մուհթըրա վէրմիշ տիր։

Մէճլիսի սիկուրթա մուամէլէսինին կէօրէ, պիր գըսմ Բօրթուկալ հիւքիւմէթինին պիր նօթա վէրմիշ տիր․ Մէգ-քիւր նօթա չէթին իւլ մէսէլէ իտէ, հիչ պիր թէշնիին միւթէճավիզ տէյիլ տիր։

⁂

Նիւ-Եօրք հէրալտըն Լիզպօն մուխպիրի՝ Բօրթուկալ խարիճիյէ նազըրը Մ․ Պարրօս-Կօմէզ իլէ պիր միւլագաթտա պուլընըպ, Ինկիլթէրանըն միւթաճավիզանէ գարշը Բօրթուկալըն հուգուգընը միւտաֆաա իթմէսի իչիւն Ալէմանիա իլէ պիր իթթիֆագ աղտ իթթիկինէ, վէ պու իթթիֆագ մուճիպինճէ Բօրթուկալըն Աֆրիգատա քեաին արազիսինին պիր գըսմընը Ալէմանիայա թէրք իթթիկինէ տաիր Ինկիլիզ կազէթալար թարաֆընտան իչաէ օլընան շայիաի սահիհ օլուպ օլմատըղընը նազըրը միւշարիլէյհտէն սուվալ իթմէսի ուզէրինէ, Մ․ Պարրօս-Կօմէզ՝ Բօրթուկալ իլէ Ալէմանիա պէյնինտէ էօյլէ պիր իթթիֆագ մէվճուտ օլմատըղընը պէյանտէն սոնրա չէօյլէ տէմիշ տիր․

«Պիզ Ալէմանիա իլէ պիր իթթիֆագ աղտ իթմիշ իմիշիզ նէ՞ խոմիթֆաէտիմիզ օլապիլիր, վէ պիզիմ էնէկի թէհարէթ միւթէթէֆֆիգլիմիզ օլան Ինկիլթէրայա գարշը մաղզա միւշքիլաթ իհտաս իթմէք իչիւն քէնտի արազիլէրիմիզին Ալէմանիայա թէրք իթմէք նիյէթինտէ օլապիլիրմիզ նա՞սըլ թէսավվուր օլունապիլիր։

«Սահիհ տիր քի, պունտան պիր գաչ սէնէ ագտէմ էլէֆվ Ինկիլթէրա իլէ ագտ իթմէք խոմթէրքիմիզ պիր սուրէթը թէսվիյէ միւսավիլ օլարագ Ալէմանիա իլէ պիր սուրէթ թէվիյէ ագտ իթմիշ․ լաքին պու սուրէթը թէսվիյէ՝ եալընըզ Աֆրիգատա քեաին միւսթէմլէքէլէրիմիզին հուտուտը թահտիտինէ մահսուս իտի։»

Մ․ Պարրօս-Կօմէզ պատէհու Լօնտրա գապինէսինին թարաֆըն-տան թէքլիֆ օլունան միւտաֆաա, մէզքիւր գապինէտէն քէնտի թավը ու հարէքեաթընը թէփտիլ իթթիքինի, վէ ֆագաթ հէր նէ օլսա Բօրթուկալ գավվէթլի խարիճինէ գարշը քէնտի գըֆիլէճէկ իլէ պէրապէր էլինտէն կէլտիկի մէրթէպէտէ հագգընը միւտաֆաա թագըմ էտէճէկլէրինի պէյան էյլէմիշ տիր։

Նազըրը մուամէլէյհ՝ խաթմը մէ-գալ իթթիկի սըրատա, միւնազաւնաֆիս օլան մէսէլէնին թէսվիյէսինի պիր հէյէթը հաքէմէ հէվալէ իթ-մէյէ հազըր վէ միւհէյյա պուլընտուղլարընը պէյան էյլէմիշ տիր։

ԹՕԳԹՕՐ ՃԷԼԱԼԵԱՆ

Թէտավիի խուսուսի՝ իլէթը նիֆրէնճիյէ, վէ ալէթը թէնասիւլիյէ տաիր․ Գալաթատա քէօբրիւ պաշը Նօմէրօ 8․

---

(268)

ԳԸՋԸԼ ՎԱՍԻՅԷԹՆԱՄԷ

ՄԻՒԷԼԼԻՖԻ

ԳԱԶԱՎԻԷ ՏԸ ՄՕՆԹԷՓԷՆ

ՄԻՒԹԷՐՃԻՄԻ

ՏԻԳՐԱՆ ԱԳԱՄԵԱՆ

Ժագ․—Միզէ խալիսանէ պիր սուրէթտէ մէրագ իթթիկիմ խուսաֆ խոտէճէյիմ . . . Մատամ Լապառ սէօյլէտի, պափանըզըն սէնաաթընա սիւլիւք խոտուպ ավօգաթ օլմագ նիյէթինտէ իմիշսինիզ։

Րընէ․—Պէօյլէ պիր չէյ եափմագա հագգըմ եօ՞գ մը տըր . . . Ավօգաթլըգտան սօնըրա բէք չօգ չէյլէ սիւլիւք օլընապիլիր։

Ժագ․—Շիմտիլիքմիզ էօյլէ տիր, պու նիյէթինիզի թագտիր խոտէրիմ․ լաքին պու թէշպիւսը Թարիգ՝ պիր թագըմ ճէնի չէյլէր թաշըյլէնի խըճապ իթթիրիր . . .

Րընէ․—Պէն ասլա չալըշմատան գաչընմամ։

Ժագ․—Պունա գանի օլմուշըմ տըր․ լաքին չիմտիքի հալտէ չալըշմագտան սագընմանըզը սուրէթը գաթիյյէտէ էմր ու թէնպիհ խոտէրիմ . . . Վիւճուտընըզըն սըհհաթի պօզուգ տըր . . . Հուգուգ մէքթէպինէ տէվամ իթմէյէ պաշլամազտան էվվէլ, գանըմըզը խասթալըղընըզըն էօնիւնի ալմալը, գանըմըզ տամարլարընըզա թազէ գան կէթիրմէլի . . . Պու սէմթէրէ իսէ ուզուն միւտտէթ թէտավի իլէ իսթիհսալ օլունապիլիր . . . սիզ տէ թէնպիհլէրիմի թէմամիյլէ իճրա իթմէլիսինիզ . . . խաթիրահաթթա վէ թէմիզ հավայա չօգ միւհթաճսընըզ . . .

Րընէ․—Նէթիճէյի քէլամ նէ՞ տիր, տօգթօր։

Ժագ․—Նէթիճէյի քէլամ չու տըր քի, չալըշմագտան պաշլամազտան էվվէլ պիր եօլճուլուգ իթմէլիսինիզ . . .

Րընէ՝ կիւլէրէք․—Օ՛հ, նէ՛ գօլայ գօլայ սէօյլէյօրսընըզ . . . Եօլճուլուգ իթմէք գօլայ տըր . . . Վագըա պէն տէ եօլճուլուգ իթմէք իստէրիմ, զիրա պունա լիւզումը օլտուղունու հիսս խոտըյօրըմ, լաքին եօլճուլուգ բարալը պիր էյլէնճէ տիր, վալիտէմ իսէ՝ վագթըլը տար տըր, բարամըզ եօգ տըր տըյօր, վէ հիչ պիր ագչէ, համթթա պարա միրասընտան թախսի հիչ պիր չէյ վէրմէյօր . . .

Ժագ․—Պիր ազ էվվէլ վալիտէնիզէ իճրա իթթիկիմ միւլագաթ՝ մէրգումէնին էֆքեարընը խայլիտէն խայլի թաատիլ իթմիշ տիր . . . Հէր չէյտէն էվվէլ օղլունըն սըհհաթը րըճհէյէսի նազարը տիգգաթէ ալընմալը տըր, վէ վագըա սըգընթըտա խոտ, սիզին խայրընըզ իչիւն պէօյլէ պիր ֆէտաքեարլըգ իճրասընա մէրգումէյի գանտըրըրըմ . . .

Րընէ՝ Թէաճճիւպլէ․—Նէ՞ տըյօրսընըզ . . . Եա պու ֆէտաքեարլըգ նէ՞ իմիշ պագալըմ։

Ժագ․—Իսթէտիկինիզ կիպի գուլլանմագ իւզրէ Մատամ Լապառ ճարըն սիզին թահսիլ իթմէսինէ տաիր պէշ պին ֆրանգըլըգ պիր մէպլաղ վազ խոտէճէք տիր։

Րընէ՝ կէօզլէրի բարլայարագ․—Պէշ պին ֆրանգ պիրտէն բէշի՞ն մի։

Ժագ․—Էվէթ, լաքին չու չարթ իլէ քի, սիզէ խոտէճէկիմ վէ թէէսիր իլէ իսթէճէյիմ զէվգլէրինիզ պիր եօլճուլուգ իճրա իթմէք իչիւն պու գումբանեալարըմ մէզգուր բարայը գէօզէթէ թէքլիֆ խոտէճէքսինիզ։

Րընէ՝ պիր ազ չիւպհէ իլէ․—Պունտան պաշգա չարթ եօ՞գ մը տըր։

Ժագ․—Տիկէր պիր չարթ տահա վար . . . պու տա պիլինճէսի կիպի սիզէ պունըն տա մագսատը խոթիգպալինիզին վըգայէ վէ մուհաֆազա օլունաճագ տըր . . .

Րընէ․—Էյ նէ՞ տիր պագալըմ։

Ժագ․—1881 մարտ 10տա ագըլլանմըշ օլաճագսընըզ, տէյիլ մի։

Րընէ․—Էվէթ։

Ժագ․—Պէն սէօյլէյէճէյիմ սիզ տէ պու Թարիխէ միւտէրրաս քի չիւզ պիր սէնէտա գալագըրսընըզ, վէ պունտա, էկէր գօնթ տը Թօնքըրիէօնին վասիյէթնամէսի պու վասիյէթնամէ մուճիպինճէ սիզին օլաճագ գանն օլընան պուլընճ օլուր իսէնիզ, պունըն խրատ վէ ֆուգլինի միւտտէթը պէօյլէ վէրմէյէ թէահհիւտ խոտէճէքսինիզ . . . Մէրգումէտէն սոնրա օ մէպլաղը ճէնէ պիւթէվի սիզ ալաճագսընըզ . . .

Րընէ՝ աճը աճը պիր կիւլիւմսէյէրէք․—Տիմէք վալիտէմ՝ պէշ պին ֆրանգը պիզը ճէնէ պէօյլէ պիր սէֆէր պէօյլէ քի՝ պէնտէն ճէրիմի պէշ պին ֆրանգլա սաթըն ալըյօր։

Ժագ․—Պու միւթալաանըզ բէք ճանլըշ տըր։

Րընէ․—Տէտիքլէրինիզի խուսաֆ խոտինիզ։

Ժագ․—Էվվէլա վալիտէնիզ սիզտէն հիչ պիր չէյ միւգապիլէ իթմէյօր, չիւնքի գօնթըն վասիյէթնամէսի չալընմըշ օլուպ կէօրիւնիյօր տէ հիչ պիր վագթ մէյտանա չըգմայաճագընտան, մէզքիւր միրաս՝ հէր նէ մըգտարտա օլուրսա օլսուն, բէք չիւպհէլի տիր . . . Սանիյէն պիզ խըրատ վէ ֆագըրլէրի թէրքէտէն տիյօրըզ, անճագ թէրք խոտէն տիմէյօրըզ . . .

Րընէ․—Բէք էյի ամմա, մէյտանա չըգմասը իհթիմալտէն պաշտա օլմայան իչ-պու խըրատ վէ ֆայըզը մուգապիլ պանա հիչ պիր չէյ վէրիլմէյօր։

Ժագ․—Նէ՞ տըյօրսընըզ, եիրմի պէշ պին ֆրանգ վէրիլէյօր։

Րընէ․—Պու եիրմի պէշ պին ֆրանգ զաթէն պէնիմ տիր . . . պապամտան գալան միրաս հիսսէմ տիր։

Ժագ․—Սիզին չիմտի օ միրաս հիսսէսինի թալէպ իթմէյէ հագգընըզ եօգ տըր․ վալիտէնիզ անը տա էլտէն չըգարաճագ օլուր իսէ, արթըգ հիչ պիր չէյ գալմազ . . . —տէտիքտէն, Րընէ՝ պաշընը էօնիւնէ սալլըշ սիւքիւթ իթմէկտէ օլտուղընտան, Ժագ՝ պիր ազ սէրթճէ պիր սէսլէ իլաւէ խոտէրէք․—Էլհասըլ, սէվկիլի էվլատըմ, եա գապուլ խոտէճէքսինիզ եա պըրագաճագսընըզ . . . Վալիտէնիզ՝ սիզին իչիւն ֆէտաքեարլըգ իթթիկինէ քէնտինճէ գանաաթ հասըլ իթմիշ օլուպ, պէն տէ քէնտիսինի թէմամըյլէ հէմֆիքր պուլընըրըմ . . . Էկէր քէնտիսինին չարթլարը չէգմէզ զանն խոտըյօր իսէնիզ, Փարիզ խոտիլմ քի պէն սիզ հիչ պիր չէյ սէօյլէմէմ . . . Ամմա չու թէքլիֆսիմ նէթիճէսինի գայպ օլաճագ իմիշ, պունտան էօթէյէ պիր չէյ եօգ տըր . . . —տէտի։

Րընէ՝ պու սօն սէօզլէրի իչիտինճէ պաշընը պիրտէն պիր եօգարը գալտըրարագ․—Պագալըմ գապուլ խոտէրիմ . . . սօնըրատան կէլէճէք սէրվէթի նէ՞ եափայըմ . . . պէն էյի օլայըմ տա պաշգա պիր չէյ իսթէմէմ . . . չալըշաճաղըմ . . . ավօգաթ օլաճաղըմ . . . մուհագգէմէլէր թէրէօհտէ խոտէճէյիմ . . . թիրայէթլի պիր ավօգաթ օլաճաղըմ հէօս իթթիկիմտէն, սէմէրէլի սայ ու թիրայէթիմ օլարագ պիր սէրվէթ րէյյա խոտէպիլէճէյիմ․ պու պիր միրաստան տահա էյի տիր․ հիչ օլմազսա քէնտի քէնտիմէ իֆթիխար խոտէրիմ . . .

(Տէվամը)

ԳԻՏԱԿԱՆ

ՎԱՐԴԻ ՋՈՒՐԸ

Ձմռան եղանակին մէջ ներելի չէ՞ միթէ վարդի վրայ խօսիլ. Մտէ՛ք չքեղ ․․․ներն, գեղեցիկ պարտէզ բաղնիքներն, զարդարանաց սենեակները և տարակոյս չունիմ թէ՝ պիտի տեսնէք վարդեր որք հակառակ ձեան և հիւսիսային հովմոյն աճած և զարգացած են մասնաւոր ջերոցներու մէջ, արուեստին ընծայած ամէն խնամքներն ընդունելով. Ուրեմն ձմռան եղանակին մէջ կրնանք խօսիլ վարդի վրայ, վարդի բոյրին, գեղեցկութեան, օգտակարութեան, ջրոյն, իւղին վրայ և հիանալ միշտ ծաղկանց թագուհւոյն վրայ։

Շատ անգամ պարտէզներ մտած էք կամ զբօսանաց համար և կամ ծաղիկներ քաղելու համար. Ցամփ կէն, չահոգրամէն, մեխակէն և գըրեթէ ամէն ծաղիկներէն վեր նախադասած ըլլալու էք վարդը իւր երեւոյթին ու բոյրին պատճառաւ. Բայց միևնոյն պարտիզին մէջ, միեւնոյն հովին մէջ, և կրնամ ըսել, միևնոյն վարդենւոյն վրայ տեսած էք արդեօ՞ք երկու վարդեր որք ունենան նոյն բոյրը, նոյն քաղցր բոյրը. Ո՛չ, իրենց բոյրը կը տարբերի, մին քան զմիւսն առաւել տկար կամ զօրաւոր կերպիւ կը բուրէ. Աւելի զարմանալին կայ. միեւնոյն վարդը տարբեր բուրումներ կարձակէ օրուան զանազան ժամերուն մէջ. Պարտիզին մէջ վարդենի մը կայ, վստահ եղէք թէ՝ առաւօտներն որ խոնաւ է գիշերուան ցօղին ազդեցութեամբն, ուրիշ կերպով պիտի բուրէ և երեկոներն, խմբեալ արեգական կիզիչ ճառագայթներուն ներքեւ՝ տարբեր բոյր մը պիտի տայ. Այս այսպէս է և քսան և չորս ժամերուն մէջ վարդը անպատճառ կտանայ զանազան բոյրեր. Թերեւս գուշակեցիք թէ՝ վարդերը ի՞նչ տեսակ բոյրեր կ'արձակեն. այլ ծաղիկներու բոյրն կը գողնան և հազուագիւտ է հանդիպիլ վարդի որ բուն իսկ ․․․ բոյր ունենայ. Ամէն ծաղկանց բոյրը կայ վարդին մէջ. ամէն ծաղիկներէն իւր բոյրը առած է վարդը. մեխակի, յասմիկի, ծիրանիի, մուշկի, մանուշակի, քամելաի, անանասի բոյրը կզգաս զանազան վարդերու մէջ. Այս տարբեր բոյրերուն, այս զանազան հոտաւէտ վարդերուն քով դրէ՛ք անանկ վարդեր որք անբոյր են, զըրկուած քաղցր բոյրէն որ վարդին միայն յատուկ է, և պիտի ունենաք տգեղ վարդե՛ր, անհոտ անբոյր և անհամ․․․

Արդեօ՞ք այս զանազան տեսակ ծաղկանց և վարդին այլ և այլ բոյրերուն մէջ մասնաւոր յարաբերութիւն մը, բարեկամութիւն մը կայ. Ի՞նչ պատճառաւ և ի՞նչ բնական օրէնքներով վարդը այլ և այլ ծաղկանց բոյրն կառնու և կը սփռէ ամենուն վրայ. Այս ան կարգի խնդիրներէն է որոց վրայ խօսելու համար բոյսերուն կեանքը լաւ մը պէտք է ուսումնասիրած ըլլալ. առանց մանրամասնութեանց մէջ մտնելու տեսնենք թէ՝ ի՞նչպէս կարելի է որոշել վարդի մը բոյրը՝ ինչ որ շատ դիւրին բան մը չերեւիր. Ամենուս ծանօթ է թէ՝ վարդ մը ունի թերթեր որոցմէ դուրս կ'ելնէ բոյրը. բան մը կայ զոր չենք գիտեր երբեք ծաղկին կանաչ մասերն այսինքն կոթը և բաժակն ևս ունին իրենց մասնաւոր բոյրը որ կը խառնուի թերթերէն արձակեալ բոյրին հետ և բուրմանց քաղցր բաղադրութիւն մը կը կազմէ.

Երբեմն այնպէս կը պատահի որ թերթերն անբոյր կը լինին և ընդհակառակն բաժակը խնկաբոյր. Բուսական աշխարհին մէջ վերջին պարագայն սովորական է,

Առէք, օրինակի համար, ձեռնոց մը, քթերնուդ մօտեցուցէք և պիտի զգաք մուշկի անախորժ, սուր հոտ մը. Փոքրիկ ունելիի մը միջոցաւ ապա մի առ մի զգուշութեամբ քըրցուցէք ծաղկին հինգ թերթերը, և մարմարեայ սեղանի մը կամ անբոյր սպիտակ թուղթի մը վրայ տարածեցէք. Այսպէս դիզեցէք որչափ թերթ որ կուզէք. զարմանօք պիտի տեսնէք որ ամենաթեթեւ հոտ մը իսկ չը պիտի ունենան. Ետոյ զգուշութեամբ քննեցէք ինչ որ կը մնայ ծաղկին վրայ, և պիտի զգաք խիկոյն անախորժ հոտը կանաչ մասանց մէջ, բաժակին և կոթին վրայ, և եթէ աւելի զգուշութեամբ դիտէք, որոշակի պիտի տեսնէք կանաչ մասանց մէջ գնտիկներ որոց մէջէն ի հարկէ կ'ելնէ ծաղկին բոյրը. Նմանօրինակ գեղձերուն կը պարտինք վարդին քաղցր բոյրը, վարդի թերթերուն մէջ կը տեսնենք կոնաձեւ գնտիկներ որոց մէջ պարունակուած է վարդի իւղը.

Կարծեմ թէ բաւական խօսեցանք թերթերուն քաղցր բոյրին վրայ. Կը հետաքրքրուիք այսուհետեւ գիտնալ թէ՝ ու՞ր կը մշակուի և ի՞նչպէս կը մշակուի վարդն որ իբրեւ զարդ կը մտնէ մեր տուները, մեր ձեռաց մէջ կուտայ մեզ իւր բոյրն քաղցր և անմահական, կը շնորհէ իւր ջուրն, իւր իւղն այնքան օգտակար և գործածական. Այո, վարդի մշակութիւնը ամենէն աւելի զարգացեալ է Ֆրանսայի և Պուլկարիոյ մէջ. Վերջինն Վարդենեաց եւէն կը կոչուի, որ երբեմն Հնդկաստանի մէջ Գաշմիրի հովտին տրուած է. Սուտ ․․․ Գաշմիրի մէջ, Շիրազի, Թէհրանի մէջ վարդենիներ աճած են, անոնց մշակութեան մեծ հոգ, խնամք տարուած է, բայց երբեք հաւասարած չէ Պուլկարիոյ վարդենեաց. Ահեղ և հսկայ Պալքաններուն ստորեւն կը գտնուին վարդենեաց հովիտներն. Մշակութեան երեք կարեւոր կեդրոններն են՝ Քարլօվա, Տէրվէնտ և մանաւանդ Քըզանլըք. Դիտէ որչափ որ կրնաս, ընդարձակ տարածութեան մը վրայ, հովտին ամէն կողմը, վարդենիներով ծածկուած պիտի տեսնես. Մասնաւոր տեսարան մը կը պարզեն աւազուտ ընդարձակ դաշտեր որոց մէջ ածուներ կան վարդենեաց՝ որոց իւրաքանչիւրն՝ մարդու մը չափ բարձր և իրարմէ բաժնուած 1,50 կամ 2 մեթր միջոցաւ մը. Մշակուած տեսակներն գլխաւորաբար երեք են. կարմիր վարդն՝ ընտրելագոյնն. սպիտակ վարդն՝ ո՛չ այնչափ խնկաբոյր. թուխ վարդն՝ Պօլսական վարդ անունն կը տրուի սմա,

Վարդենեաց մշակութիւնը սովորականէն աւելի խնամոց կարօտ է. պէտք է զայն կտրել, խնամել, պատուաստել, հողը մշակել, արմատը միշտ հողակոյտով պաշպանել ձմռան եղանակին դէմ. եղեամը արդարեւ վարդենեաց ամենասոսկալի թշնամիներէն մին է. վարդը ուրիշ աւելի աճաւոր սոսկ մ'ալ ունի. ․․․, տեսակ մը միջատ որ կը գոյանա տունկին վրայ երբ ամռան ջերմութիւնը կարգէ դուրս լինի, գաղտնի և շատ չուտ միջոցի մը մէջ կը մանէ կեղեւին ներքնակողմն, և ստտերուն չուրջը կը բանայ օղակաձեւ սրահներ որք կը քայքայեն և կը փչացնեն ոստ ու վարդի տունկն.

Վարդի ծաղկման ժամանակը մայիս 20—յունիս 20 է. Այդ միջոցին ևս կը կատարուի քաղը. Գիւղացին կը հաւաքէ ծաղիկները, կը տանի զայնս գիւղին կամ քաղաքին մօտ եղող գործարանաց մէջ ուր կը զտուին, և Բուլղ. գործիքներու մէջ կը մտնեն.

Շատ անգամներ դեղարանները կը մտնենք, վարդի իւղ կամ ջուր կը գնենք առտնին գործածութեանց համար. Անոր թերթերը ծաղկավաճառին ճարտար մատներուն մէջ կը լինին գեղեցիկ փունջեր, փնջիկներ, զարդ մեր հանդերձեղնաց, սենեկաց, եւլն. իսկ դեղագործին ձեռաց մէջ կը լինի այն ջուրն որոյ քաղցր բոյրն, համը զմեզ այնքան հիացուցած են. Ի՞նչպէս վարդէն կը հանեն այն իւղը, ջուրը որ մեզ ծանօթ է իւր օգտակարութեամբն և չքնաղ յատկութիւններովը.

Գարունն կը հասնի, վարդենիք կը ծաղկին, տարւոյն այդ եղանակին մէջ պէտք է լինել Քըզանլըքի կամ Քառլօվայի մէջ ուր բնութիւնն կընծայէ իւր գեղեցկագոյն տեսարաններէն մին. Վարդի ընդհանուր քաղ կը լինի, վարդենիք կը մերկանան իրենց ծաղիկներէն. Եւ վարդի թերթերն կը լեցուին կաթսաներու մէջ ուր կը գտնուի բնոյր տեսակ ջուր մը, Պալքաններէն բղխող որ մասնաւորաբար կը գործածուի վարդի համար. Ջերմութեամբ թերթերը ռռացման [?] գործողութեան կ'ենթարկուին. շոգիացում տեղի կունենայ և շոգին անցնելով պաղ օձապտոյտ խողովակաց մէջէն, կը շոգիանայ և խտանալով կը հոսի ապակեայ լայն, երկայն չիշերու մէջ կաթիլ առ կաթիլ. Առաջին գործողութեամբ չենք կրնար բաւականանալ. Երկու երեք մինչեւ չորս անգամ կը չարունակուի զտումը, այսինքն թորելու գործողութիւնը և կ'ունենանք չիշերու մէջ մաքուր, խնկաբոյր, զուտ ջուր մը, և չիշին բերանը խնամօք կը գոցեն, որպէս զի ջուրը իւր անմահական բոյրն ու համը չկորսնցնէ երբեք.

Մի քանի օր այդ չիշերը գոց վիճակի մէջ կը մնան. և ահա ջրոյն մակերեսը կը ծածկուի թանձր հեղանիւթով մը, որ նոյն իսկ վարդի իւղն է, զոր մասնաւոր գործիքներով ամաններէն դուրս կը հանեն և առանձինն ընդունարաններու մէջ կը լեցնեն. Իսկ իւղին ներքեւ մնացած ջուրն, որ վարդի թերթերուն զտումէն գոյացած էր, վարդի ջուրն է, այն անմահական ջուրը՝ զոր միշտ կը գործածենք. Ահա այդ վիճակին մէջ զուտ է, և ա՛յնքան սաստիկ բոյր մը կուտայ՝ զոր զգալու, ճանաչելու համար Քառլօվա պէտք է լինել. Մեր գործածած վարդի ջուրերը մեծ մասամբ խարդախեալ են. հազուադէպ է հանդիպիլ զուտ վարդի ջրոյ՝ բուն իսկ Քառլօվայէն բերուած. Ես փորձով նոյն ջուրը, նոյն վայրէն եկած, տեսած եմ Միսքճեան դեղարանը, Միջագիւղի մէջ.

Մ. Գ. ՄՕՋԵԱՆ

ՏԷՀՇԷԹԼԻ ԲԻՐ ՃԱՄՈՒՍ

Սէֆա․․ կավէթասընտա օղունմուշ տըր.

Սիվասա 6 սաաթ մէսաֆէտէ վագը Բօսթաս գարիյէսինտէն պիր գատընըղազ՝ պիրի էօքիւզ վէ տիկէրի ճամուս (մանտա) գօշուլը վէ իւզէրինտէ զախիրէ եիւքլիւ պիր արապա իլէ ագշամ իւզէրի Սիվաըն հալթապ մէյտանընտան կէչէրէք իհտանիյէ մէքթէպի ճիվարընա կէլիր կէլմէզ, ինսան գալապալըղըն տան ճամուսըն պիրտէն պիրէ իւրքմէսիյլէ պէրապէր հէման արապանըն պօյնուզլարըղնը գըրըպ րասթ կէլտիկինի թէրբէյլէրէք Տէմիրճիլէր Արտը մահալլէսինտէ պիր խանէյէ կիրիպ, անըղըն պիր գըղ չօճուղըղը պոյնուզը իլէ ճէրհ իթտիքտէն, վէ օրատան չըգարագ տիկէր պիր խանէյէ կիրիպ, օրատա տախի պիր գաչ ատամը եարալատըգտան սօնրա, եանը պաշընտա պուլընան պիր զապթիյէնին խանէսինէ կիրտիկի՝ հիւքիւմէթէ խապէր օլունմասը իւզէրինէ, տէրհալ վիլայէթ ալայ պէյի Խուսրէվ պէյ վէ բօլիս գօմիսէրի մայէթլէրի իլէ պէրապէր եէթիշիպ մէզքիւր խանէտէ պուլընան պիչարէլէրի բէնչէրէլէրտէն տիչարը ալըպ, ․․․ օլմագ միւնասէպէթիյլէ գաբուսը ․․․ գաբալըպ սապահա գատար ճամուս խանէ տէրունինտէ պըրագըլըպ, վէ սապահլայըն մուհաֆըզէյս ալայ պէյի խանէի մէզքիւրէ վարարագ, ճամուս սահիպինին ․․․ խանէտէն կիւճ հալ իլէ չըգարըլապիլմիշտիր.

Ալտըղըմըզ մալիւմաթա կէօրէ, մէզքիւր ճամուսըն կէճէլէտիկի խանէլէրին ալթը մահալլէ օլմագ ․․․, ճամուսըն աղըրլըղընտան ․․․, վէ խանէի մէզքիւրէ պուլունան սանտըգ վէ էշեալը տարմատաղըն իթմիշ վէ չու հալտէ մէզքիւր ճամուս 4—5 ատամը եարալատըղը կիպի պիր խայլը տա զիյանա սէպէպ օլմըշ տըր.

ԹԷՎՃԻՀԱԹ

Սէլանիք վիլայէթի բուսուլմած նազըրը ձէմալ պէյ րիւթպէյի ուլա սընըֆը սանիսի,

Ջէթինիէ սէֆարէթը Սէնիյէսի պաշքեաթիպի Լութֆի պէյէ րիւթպէյի սանիյէ սընըֆը միւթէմայիզի,

Ումուրը չէհպէնտէրի գալէմի խուլաֆասընտան Ալի պէյէ րիւթպէյի սանիյէ սընըֆը սանիսի,

Գալէմը մէգքիւր խուլաֆասընտան Թալաթ պէյէ րիւթպէյի սալիսէ,

Տէրսաաթէթ Թիճարէթը Պաշքեաթիպէ մահքէմէսի ազասընտան Նուսրէթ, վէ Պէյօղլու պիտայէթ մահքէմէսի ճէզա տաիրէսի զապթ քեթիպէսինտէն Ֆուատ պէյլէր իլէ, Ատլիյէ նէզարէթի Սիճիլլի մէմուրին միւտիրիյէթի գալէմի չիւպէսի միւմէյյիզի Մազհար պէյէ րիւթպէյի սալիսէ,

Դաւթ ամունի վէ Պօլու վէ Սարուխան Ջըրաաթ Պանգալարը չիւպէ մէմուրլարը հաֆըզ Թէվֆիգ վէ Մէհմէտ Նազիֆ վէ Ֆուատ էֆ. լէրէ րիւթպէյի սալիսէ,

Ումում աքէրի թէգաիւտ սանտըղը մուհասէպէ գալէմի Տէրսաաթէթ չիւպէսի միւմէյյիզի Մէհմէտ, վէ Թաչրա չիւպէսի միւմէյյիզի Իհսան էֆ. լէրէ րիւթպէյի սալիսէ,

Սիվաս վիլայէթի մէրքէզ Նահիյէ Աթաուլլահ էֆ.յէ պիլատը խամսէ բայէսի թէվճիհ պույրուլմուշ տըր.

* *

Խանէա Ֆըրգայի աքէրիյէսինէ մէմուր էրքեանը հարպիյէ պինպաշըլարընտան Մէհմէտ Ալի պէյէ Թէգաիւտէն Յունճիւ Մէճիտի,

Մուսուլ վիլայէթի միւֆթիսի Մէհմէտ էֆ.յէ Յիւնճիւ Մէճիտի,

Հիւէ վէ Թէվայիֆ մէթրօբոլիտի Նէրաւմիօս էֆ.յէ Յիւնճիւ Մէճիտի,

Ջէմինէէ մահքէմէի քիւպրասը րէիսի Մ. Ջէրօմիչէ Ձնէի, վէ խարիճիյէ միւտիրի քեաթիպի Մ. Թանալա վէ Վօյսէթըրին գայմագամը Տէրիֆ վէ Թօյզինը-Ջիըր գայմագամը հաֆըզ Սալիհ էֆէնտիլէրէ ճիւնճիւ րիւթպէ Մէճիտի նիշանը իհսան պույրուլմուշ տըր.

ԳԱՏԸՆԼԱՐ ԻՉԻՒՆ
ՄԻՒՀԻՄՄ ԻԼԱՆ
ԹԻՃԱՐԷԹ ԱՃԷՆՑԻԱՍԸ

Ալէս վէ ուճուզ մալ ալմագ իչիւն ․․․ մալըրըն հաքիքի ․․․ միւրաճաաթ իթմէկլէրի գատընլարա րիճա օլունըր. Մէզքիւր տէբօզիթօ Բարիզին պիրինճի մօտա մաղազալարընըն մալի օլարագ էնվաի չարգալար, տանթէլլալար, չիչէքլէր, չարգա ֆօրմալարը, չէրիտ, պօնճուգը խարճլար, թիւյլէր, գօրտէլլալար, գաաիֆէլէր, վէլօլար վէ սաիրէ մէվճուտ օլուպ, ճիւմլէսի տէ մութէթէլլիֆ ֆիյաթլար իլէ վէ հագիգաթէն ուճուզ օլարագ ֆիրուխթ օլունմագտա տըր.

Մէզքիւր մաղազա՝ Պէյօղլունտա Տօզրու Եօլտա Կլաւանի սօգագընըն գարշըսընտա Լինարտի սօգագը աղզընտա 5 նումէրօտա վագը տըր.

(6)

ԿՈՐՏՕՆ ՀՐԱՄԱՆԱՏԱՐԸ

ՀԵՂԻՆԱԿ

ԲԵՐՈՎԲԷ ԼԻՄՕՆՃԵԱՆ

—Շատ լաւ, առտնք ըսելէս գեչութիւն մը յառաջ չի գար.

—Անհամբերութեամբ իւր վերջնական հրամանին կ'սպասեմ.

—Հացկերոյթին համար, թէ ձեր կեանքը իւր չնաշխարհիկ գեղեցկութեա՞ն զոհելու համար։

—Երկուքին համար ևս, եթէ կը հաճիք։

—Ձեր թանկագին կեանքը աւելի կարեւոր բաներու պէտք է, պարոն հրամանատար. նայեցէք որ զանի լաւ պահպանէք․․․ ի՞նչ պէտք է գեղեցիկ աչերու անցաւոր փառացը համար մեռնիլ․․․ գիտեմ որ ձենէ խօսք դուրս չելնէր, բայց իմ հաստատուն հաւատքս այն է որ, գեղեցիկ օրիորդները, իրենց համար զոհուող կեանքերը չուտով կը մոռնան․․․ վերջապէս ամենէն ճիշդ բանը չմեռնիլն է․․․

Հրամանատարը՝ ծերունւոյն կատակաբանութիւնը ընդմիջելով և ինքն ևս անոր պէս խնդալով.

—Միթէ դուք ալ գեղեցիկ աչերու սիրոյն համար զոհուիլ փափաքելու տարիքը չունեցա՞ք երբէք.

—Եւ այն տարիքէն ողջ առողջ ազատելուս համար դժգոհ չեմ, պարոն հրամանատար․․․ դիցուք թէ․․․ Աստուած մի՛ արասցէ․․․ Մօրնէկ Բո․․․ի տնօրէնին հետ ունեցած մենամարտութիւններուդ մէջ մեռած ըլլայիք․․․ այն ատեն օրիորդ Մաթիլտի հետ ճաշելու երջանկութիւնն ո՞վ պիտի ունենայիք. բայց կը ներէք, այս երջանկութիւն բառը իմս չէ, դուք ըսիք զայն և ես ալ անոր համար կը կրկնեմ, յաւելցուց ծերունին նորէն խնդալ սկսելով, որուն կը միանար հրամանատարը, կատակաբանին անհաճոյ չերեւելու համար, որ երբէք իւր գործին չէր գար այնպիսի փափուկ պարագայի մը մէջ. ըստ այնմ զուարթ դէմքով մը հարցուց.

—Իսկ հացկերոյթի խնդրո՞յն գալով.

—Ա՛հ, այդ մասին լիագոր իշխանութեամբ ձեզ ներկայանալու պատիւն ունեցած եմ, պարոն հրամանատար, ձեր ժամանակը դուք պիտի որոշէք.

—Ե՞ս պիտի որոշեմ. ո՛հ, ո՞րչափ պատիւ կընէ ինձ ազնիւ օրիորդը.

—Լաւ ուրեմն. այդ պատուէն կրնաք օգուտ քաղել.

—Ուրեմն վաղը գիշեր, եթէ կը հաճիք.

—Բայց միթէ ձեր հիւանդութեան վիճակը և պարոն բժիշկներուն գիտութիւնը կը ներե՞ն որ այսչափ չուտով ելնէք անկողնէն և նոյն իսկ տունէն, և այն իսկ գիշեր ատեն.

—Այդ մասին հոգ մի՛ ընէք, ազնիւ բարեկամ. արդէն ինքզինքս բաւական առողջ կ'զգամ նորէն Ամերիկա դառնալու և զօրացս գլուխը անցնելու համար. իսկ պարոն բժիշկներուն գալով, անոնք շատ ծեր և շատ գիտուն ըլլալնուն, այսպիսի փափուկ այլ «անկարեւոր» խնդիրներէ բան չեն հասկնար.

—Ուրեմն վաղ գիշերուան համար որոշումներնուդ վրայ հաստատ էք.

—Այո՛, ազնիւ բարեկամ. եթէ դուք և օրիորդ Մաթիլտ առարկութիւն մը չունիք աճապարանացս դէմ.

—Ոչ երբէք, պարոն հրամանատար. ուստի ներեցէք որ մեկնիմ. հրաւիրագրերը պատրաստել պէտք է.

—Ի՞նչ. ուրիշ հրաւիրեալնե՞ր ևս պիտի ունենանք, հարցուց Կորտօն քիչ մը տխրալի ձեւով, որովհետեւ օրիորդ Մաթիլտի հետ ճաշելու բարեբախտութեանն ուրիշներուն ևս մասնակցիլը՝ իւր փափաքանաց այնչափ չէր յարմարեր.

—Այո՛, պարոն հրամանատար. օրիորդ Մաթիլտի ծննդեան տարեդարձը պիտի տօնուէր, բայց ձեր ներկայութեան հաճոյքն ունենալու համար զանի քիչ մը յետաձգել պէտք եղաւ.

Դ.

ԱՀՌԵԼԻ ԴԱՐԱՆԸ

Հետեւեալ գիշերը հացկերոյթի ժամադրութեան քիչ մնացած, հրամանատարին տանը դրանը առջեւ կառք մը կ'սպասէր.

Երջանիկ հրաւիրեալը քաղաքացիի խիստ վայելուչ զգեստ հագած և դողդոջուն քայլերով աստիճաններէն վար իջաւ և կառքը մտաւ, որն որ անմիջապէս ճամբայ ելնելով ծանր ծանր ընթանալ սկսաւ.

Տասը վայրկեանէն՝ ամայի փողոցի մը անկիւնը կը դառնար կառքը, երբ մեկէն ի մէկ ձիերը կեցան.

Հրամանատարը անմիջապէս գլուխը պատուհանէն դուրս երկնցուց, հասկնալու համար թէ՝ արգելքին պատճառը ի՞նչ էր.

Հերարձակ կին մը, կամ լաւ ևս չափահաս աղջիկ մը, յանուն երկնից կը պաղատէր իրեն որ զինքը կառքին մէջ առնու.

Հրամանատարին տարիքը, կրթութիւնը և ազնուութիւնը ունեցող ո և է մէկը չէր կրնար այնպիսի խնդրարկու մը մերժել.

Անծանօթ կինը ամենայն քաղաքավարութեամբ կառքին մէջ առնուեցաւ.

Աղջիկը սաստիկ կը դողար.

—Ո՛հ, շնորհակալ եմ, պարոն, յաւիտեան ձեզի երախտապարտ մնալիք կեանք մը ազատեցիք.

—Բայց կ'աղաչեմ հանդարտեցէք, օրիո՛րդ. միթէ կրնա՞մ իմանալ թէ ձեր այլայլութեան պատճառն ինչ էր.

—Ո՛հ, պիտի ըսեմ ձեզի, պարո՛ն. բայց կ'աղաչեմ կառքը ճամբայ հանել տուէք ասկից. շատ վտանգաւոր տեղ մը կը գտնուինք․․․ կարծես թէ զիս կը հալածեն տակաւին․․․ յանուն ձեր սիրելւոյ, հրամայեցէք որ մեկնինք.

—Բայց ո՞ւր է ձեր բնակարանը.

—Րօ Սթրիթ անուն փողոցը.

—Հուայթ Չէփըլ թա՞ղը.

—Ո՛հ, այո՛, այո՛. կը խնդրեմ, աճապարեցէք.

Հրամանատար Կորտօն վերստին իւր գլուխը կառքին դռնէն դուրս հանելով, հրամայեց կառավարին որ իւր ուղղութիւնը փոխելով Րօ Սթրիթի ճամբան բռնէ.

Մարդասիրութիւնը՝ սիրահարութեան յաղթած էր.

Մինչեւ որ անծանօթ օրիորդը ողջ առողջ իւր ընտանեաց գիրկը յանձնուէր, օրիորդ Մաթիլտ մոռցուելու դատապարտուած էր.

—Ալ ևս վախնալիք բան մը չունիք, օրիո՛րդ. ուստի եթէ կը հաճիք՝ բնական հետաքրքրութիւնս գոհացնելու շնորհքն ըրէք. ի՞նչ վտանգ կը սպառնար ձեզ.

(Շարունակելի)

Հրատարակուեցաւ.

ԸՆԴԱՐՁԱԿ
ՕՐԱՑՈՅՑ
1890
ԹՈՒՂԱԿԱՆԻՆ

ՍԵՓԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆ
ԱԶԳԱՅԻՆ Ս. ՓՐԿՉԻ ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑԻՆ

ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ Գ. ՊԱՂՏԱՏԼԵԱՆ
(Արամեան)

Ներկայ տարւոյ ընդարձակ Օրացոյցը ճոխագոյն է եւ կը բաղկանայ 356 երեսէ:

Գին 3 Ղրուշ

ՊՐՈՒՍԱՏԱ
ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ ՀԱՄԱԶԳԱՅԻՆ ՎԱՐԺԱՐԱՆԸ

1890 սենեսի չէրայէնէ դիր.

Վաթանըմըզըն խայրլի Թարաֆընտան մէքթէպիմիզէ չակիրտանըն գապուլինէ տաիր մէվրուտ սիւվալլարա ճէվապը գաթի օլմագ իւզրէ վէ բայէթլու առօնթ-լարըմըզըն պիզէ կէօսթէրտիքլէրի էմնիյէթ վէ հիւսնիւ թէվէճճիւհլէրի իչիւն արզը թէշէքքիւր իլէ ամթի իւզ-գիւր չէրայիթին իլանընա իպթիտար գըլընտը.

1· Նէհարի եանի գիւնտիւզլիւ եաղընըզ 20 նէֆէր Թայէֆէ սէնէվի 16 լիրայի Օսմանիյէ իւճրէթլէ վէ չակիրտանըն ճէմի մէսարիֆաթը (եանի եաթագ, եօրղան, էլպիսէ վէ սաիրէ իչիւն) քեամիլէն մէքթէպիմիզէ աիտ օլմագ իւզրէ 12 եաշընտան եօգարը օլմայաճագլարը հալտէ գապուլ օլունաճագլար տըր·

Իւճրէթի սէնէվիյէ իքի թաքսիթլէ, եանի 3 այ բէշին վէ սօնրա նըսֆը 6 այ սօնրա Թէսլիմ օլունաճագ տըր·

2· Մէքթէպիմիզտէ 6 լիսան, եանի Էրմէնիճէ, Թիւրքճէ, Ինկլիզճէ, Ֆրանսըզճա, Բումճա վէ պախուսուս Ալէման լիսանը վէ հէր նէվի ուլում ու ֆիւնունտան մաատա պիր գաչ միւֆիտ սանաաթլար տահի աղ միւտտէթ զարֆընտա Թէտրիս օլընըր·

3· Տախիլի չակիրտան այտա 20 ղրշ· Թէլէտիյէ իտէրէք մէքթէպիմիզտէն իաթիֆատէ իտէպիլիրլէր·

4· Վալիտէյնին արզուլարընա Թէվֆիգան չակիրտան բազար կիւնլէրի Թաալի օլտըգլարը քիլիսէյէ կէօնտէրիլէճէքլէր տիր·

5· Անատօլու չըմէնտօֆէրլէրինին քիւչատտընտա մէմուրիյէթլէրտէ իսթիխտամօլունմագ իչիւն չիմտիտէն լազըմ կէլէն Ալէման վէ Ֆրանսըզ լիսանլարը Թահսիլ իթմէքէ իստէյէն նէվճիվանլար նազարը տիգգաթը իճլպ օլունուր չէրայիթին իւզրէ տաայէթ օլընըր· Մալիւմաթը մուֆասսալէ Թալիպ օլանլարըն միւտիրիյէթէ միւրաճաաթ էյլէմէլէրի·*

Տնօրէն Հիմնադիր
Գրիգոր Պօղոսեան

Պրուսա
15 Նոյեմբեր 1889 — 10—8

ՊԱՆԳԸ ՕՍՄԱՆԻ
Նարաքընտան կէլէնլէր·

Պանգը Օսմանինին Սթամպօլ խատ րէխանէսի՝ բէնտի տամէքի էճլանիյէթինտէ օլտըգու եօկի Պաղըջալթըյէ ճատտէսինտէ վագը Թօմբոն խանընտա պու քէրրէ պիր չիւպէ Թէէսիս իթմիշ օլուպ, մուգաթիլինտէ ազչէ իգրազ իտէճէ կի էմթաա իչիւն տէպպոյ իթթիխազ գըլընմագ իւզրէ մէզգիւր շիւպէտէ մախսուսի մաղազալար տախի մէվճուտ տըր·

Շիւպէնի մէզքիւրէ՝ Հիսապը ճարի (գօնթ-գուրան) վէ սաիր Պանգա մուամէլաթը տախի իճրա իտէճէք տիր· 8-8

ԵՃԶԱԽԱՆԷՍԻ
ՁՕԼԱՔԵԱՆ
Պէյօղլու, Բօնճուքի Ն° 193·

Մէզգիւր էճզախանէտէ միւթէասսըս վէ էնվաի Թէրքիպաթը քիմեէվիյէ վէ էճզա վէ մուալէճաթ, վէ ալէա ճինս լասթիգ իլէ չէլիքտէն մամուլ ալաթ ու էտէվաթ, Ֆրանսըզ վէ Ինկլիզ էճզալարը, սոլֆաթօնըն վէ գընագընանըն էն ալէա ճինսի, մէրլի վէ էճնէպի մաալէճ սուլարը, Պօրօս վէ Մալթա չարտսալլարը, գօնեագլար վէ էնվաի իչկիլէր, օ տը Գօլօնեը, սաչ սուլարը վէ գայըրհիւմ ալուլընըմ, պիւճիւմլէ էճզա վէ էմթաանըն էն ալէա ճինսուտէն օլտըգը բաղըշլու միւշթէրիլէրէ իլան օլընըր·

Քէզալիք մէզքիւր էճզախանէտէ չէհրիմիզին էն հազըգ տօգթօրլարը Թարաֆընտան տաայէնէի Թըպպիյէ իճրա օլընմագտա տըր·

Կէճէլէրի ալ աչըգ տըր· 10—6

ՍԱՐՐԱՖԻՅԷ
ԵՒՐՕՊԱ ՊՕՐՍԱՍԸ

Լօնտրա 23 դէկտ·

Ինկիլ· Խազինէ Ինկ· Լիր·	097-7/16
Օսմ· Խազինէ աչըլըգը	-
» » գարանտի	17-1/2
» » Սէրի Ա	38-
» » » Գ	22-3/8
» » » Ս	17-3/8
Օթօման 1871	95·
Օսմանլը Պանգասը	11-3/8
Րուսիա խաթիգրալը	103-1/2
Մըսըր տույ· մութթահիտէ	95-3/8
» իմթիյազլը	103-1/8
Տախրա Սանիյէ Մըսըր	83-3/4
Բօյխլու խաթիգրալը	102-1/4
Մաճառիսթ· Խազինէ 1877	
Գամպիօ Բարիզ 3 այ վատէ	25-15·

Բարիզ 23 դէկտ·

Րանդա· Ֆրանս· 3 % Ֆր·	87-82 1/2
» » 4 1/2 %	105-87 1/2
Եէնի Օսմ· Խազինէ աչըլըգը	17-70
» » գարանտը	17-67 1/2
Միւթէտահիլ	
Սէրի Գ·	-
» Ս·	-
Րումէլի չըմէնտօֆէրի	71 75
Օսմանլը Րէժիսի Խազինէ	516 25
» Պանգասը	535
Գրէտի Լիօնէ	692-50
Գրէտի Ֆօնսիէ	1335
Ֆօնսիէր տ'էգօնօմ	-
Սիւվէյիշ գանալը	2327-50
Րուսիա 5 % 1877	-
Իթալիա Ռէնթի	95 67 1/2
Մըսըր Ֆօնտ· մութթահիտէ	472-50
Եունան 5 % 1879	473 75
Գամպիօ 3 այ վատէ	25-20

Վիէննա 23 դէկտ·

Լօնտրա իւզէրինէ գամպիօ	117-60
Րումէլի չըմէնտօֆէրի ֆի·	37-40
Օսմանլը Րէժի աքսիօնը	115-

ՂԱԼԱԹԱ ՊՕՐՍԱՍԸ

Խազ· ում· միւն ազչ· գաի·	19 12
» » » էն եիւքսէք	19-12
» » » էն աշաղը	19-11
Պու սապահ աչըլըշ գ· բ·	19 08
Խաթիգրալը սալիյէ միւն գար·	44-29
» » » էն եիւքսէք	44-37
» » » էն աշաղը գ·ք·	44-29
» » » աչըլըշ	44-29
Մըսըր մութթահիտէ գար·	-
Պու սապահ աչըլըշ	-
Սէրի Ա·	37-20
» Գ·	22-10
» Գ·	19-08
Րումէլի չըմէնտօֆէրի	75-62 1/2
Ազչէ ֆարգը	7·
Րէթօր Ղրշ·	37-
Հէմայէսիզ »	40-

ՊԱՆԳԱ ԱՔՍԻՕՆԼԱՐԸ

Գրէտի ժէնէրալ	8-30
Սթամպօլ պանգասը	7-16
Սօսիէթէ ժէնէրալ	4-18
Թրամվայ	4-84

ԱՔՉԷԼԷՐԻՆ ՖԻՅԱԹԸ

Օսմ· լիրասը 100 ղրշ·տան	Ղրշ· Բ
Պէյազ մէճիտիյէ ֆարգը	108-07
Մէթալիք »	100-
Պէշլիք »	105-10
Ալթըլըգ »	105-10
Ինկիլիզ Լիրասը	110-18
Ֆրանսըզ ալթունը	87-30
Բէշ	90-25
Գրէմիյ ալթունը	31-10
Գադպօն զայմէսի	08-51

ԹԱՍՖԻՅԷ ՔԱՂԸՏԸ

20) Լիք քեաղըտ	-
50) » »	08-30
100) » »	-
500 » »	-
1000 » »	07-50
10 000 »	-

ՊԱՊԸ ՍԷՐԱՍԹԷՐԻ
ճանիպը ալիսինտէն

(Նումէրօ 24)

Եսամնը Օսմանլը լիրասը եիւզ ղուրուշա օլարագ նըսֆը նագտէն վէ րիւքվէք վէ նըսֆը տիկէրի իւչ եիւզ պէշ սէնէսի էչրա վէ էրզագ էսհամ սուրէթիլէ մաճուրալը իճրա գըլընմագ իւզրէ ֆիրուխտ օլունաճագ եիւզ պին գըյէ զալըն քէբէ կին պէշէր ճէտիտ գըյէսի օն պիր բարա եիրմի, վէ եիւզ պին գըյէ ինճէ քէրէկին պէշէր գըյէսի օն իքի բարա եիրմի պէշ սանթիմտէ Թալիպի էօշտէսինտէ օլուպ, քեանմը էվվէլին օն իւչիւնճի չարշէնպէ կիւնիւ գարարը գաթիսի վէ րիլէճէկի, վէ էրթէսի կիւնիւ եիւզտէ պէշ զամմ գապուլ օլունաճագը ճիհէթլէ, իխթիյարընա Թալիպ օլանլարըն մաղամը Սէրասքէրի Լէվազըմաթ տաիրէսինէ կէլմէլէրի իլան օլունըր· 3—1

Շուրաի — Պահրիյէ
ճանիպը ալիսինտէն·

Թէրսանէի Ամիրէ իչիւն պիր սէնէ գադ ֆիրնտտա միւպաայաասընա լիւզում կէօրիւլէն օթուզ պին ճէսիտ գըյէ Պէզիր վէ գըրգ պին գըյէ Նէֆթ եաղլարը իլէ պէշ պին եիւզ բանթալիք էլվան պօյա վէ պէշ եիւզ սանտըգ Ճէնովա իւսթիւբէճի վէ սաիր եէտի գալէմ պօյալըն միւնագասատա էնթ, ճէխրա գըլընաճագընտան, պունլարը իթայա Թալիպ օլանլարըն միւնագասատա պուլունմագ իւզրէ բէանունը էվվէլին օն սէքիզինճի բազար էրթէսի կիւնիւ Շուրաի Պահրիյէ կէլմէլէրի իլան օլընըր·

11 քեանունը էվվէլ 305·

Իզմիր գազասը աչար մայինտէն 2000 չինիք հըն/թա վէ 4000 չինիք արփա վէ 2000 չինիք չավտար քեաւնլին էվվէլին 5ինտէն 15ինէ գատար 11 կիւն միւտտէթլէ մաղամի ճէ միւզայէտէյէ գօնըլմըշ, վէ միւտտէթը մէզգիւրէնին խիթամընտա պուլունմայիլէճէք պէտէլ բարիճ կէօրէ հաստըր լալըգ օլտըղը սուրէթթէ գարարլարըն վէրիլմէսի մուզաարէր պուլընմըշ օլմաղըլա, Թալիպ օլանլարըն վէ չէրայիթինէ քէսպը մալիւմաթ իսթէյէնլէրին խիթամը միւտտէթտէն էվվէլ մահալլինէ վէ Աչար վէ Րուսումաթ իտարէսինէ միւրաճաաթ էյլէմէլէրի իլան օլընըր·

11 քեանունը էվվէլ սէնէ 305

ԹՕՔՍՕՎԻՑ ՎԱԲՕՐԼԱՐԸ
ԽՏՕՐԼՈՒՍ

Պէհէր հաֆթա օլարագ Տէրսաատէթ իլէ Իսքէնտէրիյէ վէ Սուրիա պէյնինտէ սիւրաթ բօսթասը·

Տէսատէրիլէ գուքատանըն Թահզիթը զամանընտա Շարգիյէ նամ վափօր 1500 Թօն էլաթօ համուլէսինէ վէ 300 պարկիր գումպիլիէ լարագ ալափրանգա դէկտ·ին 25ինճի չարշէնպէ կիւնիւ էգլէնտէն սօնրա ալաֆրանգա 4ին Տէրսաատէթտէն Չանաքգալէ ՉԱՆԱՔԳԱ-ԼԷ, ՄԻՏԻԼԼԻ, ԻԶՄԻՐ վէ ԲԻՐԷԶԷ օղրայարագ խայըր էրթէսի սապահը 4 պուչուգ կիւնտէ ԻՍՔԷՆՏԷՐԻՅԷ միւվասալէթ իտէճէք տիր·

Եօլճու պիլէթլէրի ֆամիլեաճա վէ կիտիպ կէլմէ պիլէթլէրի, Թէնզիլէ Ֆիյաթլը ֆիւրուխթ օլունուր·

Վաբօրտա պիրինճի սընըֆ սուֆրա Թագըմը, պանեօ օտասը, հէքիմ վէ խըզմէթճի գադըն վար տըր·

Եինէ բօսթաի մէզքիւրէնին ԻՍՔԷՆՏԷՐԻՅԷտէն հէր չարշէնպէ սապահը հարէքէթ իտէն Պէրսէպէթիւլ Շամ վափօրլարը տօղրու ԵԱՖԱյա հարէքէթ իտուպ ԻՍՔԷՆՏԷՐԻՅԷտէն ԵԱՖԱ աուտէթտէ ՊԷՅՐՈՒԹա վասըլ օլուր, վէ ԹԱԲԱԼՈՒՍ ՄԷՐՍԻՆ վէ ԻՍՔԷՆՏԷՐՈՒՆա օղրար·

Բօսթաի մէզքիւրէն Պէրմէքը տէճիզ վափօրլարը հէր Ֆաւզամա կիւնիւ Պրինտիզի բօսթա չըմէնտէֆէրլէրին միւվասալէթինտէն սօնրա Սիւվէյիշտէն հարէքէթլէ, Ճիտտէ, Սուաքիմ, Հիտէյտա վէ Աէտէն իսքէլէլէրինէ ուղրար·

Եօլճու, մալ վէ էմանէթ եիւքլէթմէք իչիւն Թէլէյէնլէր Սթամպօլտա Լիմոն Լօնիլէնտէ Բէօբօզ պաշընտա Եէնի Վալիտէ խանընտա գումփանեայի մէզքիւրէն աճէնթէլիքինէ միւրաճաաթ իթմէլիտիրլէր·

Իճապ աճէնթէլիքինէ պէտէլի մըրըրըն պիլէթլէրինի Թէտարիք իտէճէք եօլճուլար [Մանտա] տահի իթա իտէր·

Հէր չըրգ եօլճու իչիւն Պէյօղլունտա Տօղրու եօլտա 170 նումէրօլու մաղազատէ Մ· Մ· Թօմաս Գուգ վէ էվլատը աճէնթաճըլարը միւրաճաաթ օլըն...

ԻԼԱՆԱԹ

ՊԱՊԸ ՍԷՐԱՍԹԷՐԻ
ճանիպը ալիսինտէն

(Նումէրօ 22)

Միւպայաա օլունաճագ օն պին քիլէ ճէտիտ պուղտայըն քեանունը էվվէլին օն իւչիւնճի կիւնիւ գարարը գաթիսի վէրիլէճէկի վէ էրթէսի կիւնիւ եիւզտէ պէշ Թէնզիլի գապուլ օլունաճագը ճիհէթլէ, իխթիյարընա Թալիպ օլանլարըն մագամը Սէրասքէրի Լէվազըմաթ տաիրէսինէ կէլմէլէրի իլան օլունըր·

10 քեանունը էվվէլ 1889 — 3—1

ՊԱՊԸ ՍԷՐԱՍԹԷՐԻ
ճանիպը ալիսինտէն

(Նումէրօ 23)

Միւպայաա օլունաճագ օն պին ատէտ Թէճհի միւճէտտէտ չուվալըն քեանունը էվվէլին 13իւնճի կիւնիւ գարարը գաթիսի վէրիլէճէկի վէ էրթէսի կիւնիւ եիւզտէ պէշ Թէնզիլի գապուլ օլունաճագը ճիհէթլէ, իխթիյարընա Թալիպ օլանլարըն մագամը Սէրասքէրի Լէվազըմաթ տաիրէսինէ կէլմէլէրի իլան օլունըր·

10 քեանունը էվվէլ 1889 — 3—1

ՄԷՍԱԺԸՐԻ ՄԱՐԻԹԻՄ
ՔՈՄՓԱՆԵԱՅԻ
բօսթա վափօրլարը

Մէսաժըրի Մարիթիմ Տէրսաատէթ վէ Մարսիլեա արասընտա իշլէթտիկի բօսթա վափօրլարընըն Թարիֆասընտա պու քէրրէ պէր վէճհը աթի պազը Թատիլաթ իճրա իթմիշ տիր·

Վափօր Մարսիլեատան Տէրսաատէթէ քէմաքիսսապըգ հէր ճումաա էրթէսի ազչամլարը հարէքէթ իտուպ, սէպտէմ· 29տան իթիպարէն Թային օլընան բօսթա վափօրը Շիրա, Սէլանիք, Գավալա, Բօղազիօ վէ Չանագգալէսինէ ուղրայաճագ տըր·

Քէզա Տէրսաատէթտէն Մարսիլեայա հէր բէնճշէնպէ կիւնլէրի ազշամ սաաթ 4տէ վափօր հարէքէթ իտուպ, հօկտեմբեր 18տէն իթիպարէն Թային օլընան բօսթա վափօրը պիր հաֆթա Չանագգալէ, Բօղազիօ, Գավալա, Սէլանիք վէՇիրա ուղրայաճագ, վէ հօկտեմբեր 25տէն իթիպարէն Թային օլընան բօսթա վափօրը օ պիր հաֆթա Չանագգալէ, Իզմիր վէ Շիրայա ուղրայաճագ, վէ պու սուրէթլէ օն պէշ կիւնտէ պիր Իզմիրտէ, Սուրիյա կիտէն վափօրլա Թէսատիւֆ վուգու պուլաճագ տըր·

Մէսաժըրի Մարիթիմ վափօրլարը Ֆրանսա չըմէնտօֆէրլէրինին վագթը հարէքէթլէրի եէքթիկէրէ Թէսատիֆ իտէր·

Իսթէ օլունտըգտա Մարսիլեա վէ Լիօնտա Թէվագգուֆ իտէպիլմէք իւզրէ Սթամպօլտան տօղրու Բարիզէ գատար պիլէթլէրին ֆիյաթը Թէ-գիլ իտիլմիշ օլուպ, 1ինճի մէվգի 380 վէ 2ինճի մէվգի 274 ֆրանգ տըր·

ԹՐԱՊԻԶՕՆ-ՊԱԹՈՒՄ

Մարսիլեատան կէլէն բօսթալար իլէ տօղրու սէֆէր·

Հէր 15 կիւնտէ պիր քէրրէ ճումաա էրթէսի կիւնիւ ալաֆրանգա ազշամ սաաթ 4տէ Սթամպօլտան հարէքէթ իտէր, վէ կէրէք գիտէրքէն վէ կէրէք աուտէթտէ Իսմիտ, Թօմաղամէն Սամսուն, Քիրասօն, Թրապիզօն վէ Պաթում իսքէլէլէրինէ, վէ զայըր մէճպուրի սուրէթտէ Ինէպօլու, Ֆաթսա, Օրտու, Սիւնոպ վէ Ինէպօլու իսքէլէլէրինէ ուղրար· Սթամպօլա չարշէնպէ սապահը մուվասալէթ իտէր·

ՕՏԵՍԱ

Մարսիլեատան միւրուտ իտէն բօսթա վափօրլարը իլէ հէր 15 կիւնտէ պիր իճրա օլունըր·

Սալը կիւնլէրի սապահ ալաֆ· սաաթ 8տէ Տէրսաատէթտէն հարէքէթ իտէր, վէ չարշէնպէ կիւնլէրի Օտէսայա վասըլ օլուր· Օտէսատան բազար կիւնիւ հարէքէթ իտուպ, բազար էրթէսի Տէրսաատէթէ միւվասալէթ իտէր·

ԹՈՒՆԱ

Հէր 15 կիւնտէ պիր բազար էրթէսի կիւնլէրի ազշամ ալաֆր· սաաթ 4տէ Սթամպօլտան հարէքէթ իտուպ, էտնաի աղիմէթտէ սուրէթը մունթազամատէ Պուրկազ, Սիւլինէ, Կալաց վէ Իպրաիլէ, վէ աուտէթտէ Կալաց, Սիւլինէ վէ Քիւսթէնճէյէ ուղրար վէ սալը կիւնլէրի Տէրսաատէթէ վասըլ օլուր·

ՔԻՐԱԼԸՔ ՏԻՒՔՔԵԱՆ

Սամաթիա ճատտէսինտէ Աղապաճա Չէշմէսի իթթիսալինտէ քեաին տէքքէնտէ պիր օտա, պիր մաթպախ, պիր գույու վէ պիր ապտէսխանէյի միւշթէմիլ քեարկիր պիր տուքքեան քիրայա վէրիլէճէկ կիւնտեն, Թալիպ օլանլարըն մահալլինէ միւրաճաաթ էյլէմէլէրի իլան օլունըր· 5—2

Գ. ՍԹՐՕՆԿԻԼՕ

Գալաթասարա Վօյվօտա սօգագընտա Թրամվայ սթասիօնընըն իթթիսալինտէ Ն° 111—113·

ԳԸՇ ԷՄԹԱԱԼԱՐԸՆԸՆ ՊԷՕՅԻՒՔ ՍԱԹԸՇԸ

Պու տէֆա մէզքիւր մաղազատա պուլընան էմթաալար՝ պայէթ էհվէն Ֆիյաթլա սաթըլմագտա տըր· Շէօյլէ քի,

Բէթէն վէ Ֆանէլա վէ գրէթօն վէ բիւքէլի պէյազ վէ րէնկլի կէօմլէքլէր, հէր պօյ ալէա ճինս եագա վէ գօլչագլար, սօն մօտատան օլարագ Էվրօպանըն պիրինճի Ֆապրիգալարընտան պէօյլէ չէշիտ գրավաթլար· Տօգթ· Եակէր նէվինտէն վէ սաիր նէվիտէն բամպուգլը, եուն վէ րէնկլի Ֆանէլալար, էրքէք վէ գատըն իչիւն էնվաի բամպուգ վէ եուն վէ իբէքլի չօրապլար, սաֆի եուն պէյազ վէ րէնկլի գարեօլա եօրղանլէրի, էրքէք վէ գատըն իչիւն իբէքլի վէ եունլը չէմսիյէլէր, Ֆրանսըզ մօտասընտա, մէթրօ իլէ եուն վէ րէնկլի Ֆանէլալար, գրէթօն վէ բիքէ կէօմլէք, քէթէն վէ իբէքլի էնվաի մէնտիլլէր, էրքէք վէ գատընլար իչիւն կիւտէրի էլտիվէնլէր, ալէա Ինկլիզ աթգըլարը, թիւթիւն վէ բարա ճըզտանլարը, պաթթանիլար, եասթըգլը տիւլմէլէր, գրավաթ Թօբլուլարը, էնվաի գօգուլար, Ֆըրչալար վէ սաիր էլպիսէլէր·

Իչպու սաթըլը հօկտ·ին 23ինճի բազար էրթէսի կիւնինտէն իթիպարէն պաշլամըշ օլուպ, հէր մալլէրին իւզէրինտէ տախի Ֆիյաթլարը նումէրօլար իլէ վազ օլունմըշ տըր·

ԱՊՉԷ ԲԷՇԻՐ

GRANDS MAGASINS
DE
LOUVRE

ՄԱՂԱԶԱՅԸ ՔԷՊԻՐ
ԼՈՒՎՐ
ԹԻՓԷՔԻՐԻՕՒՕ ՎԷ ՇԻՐՔԷԹԻ
7-8, ՊԷՕՅՕՂԼՈՒՆՏԱ ՀԱՃՕՓՈՒԼՕ ՉԱՐՇԸՍԸՆՏԱ, 7-8

Մասամ

Հօգտեմբերին 30ընճը բազար էրթէսի կիւնինտէն իթիպարէն

ՍԷՐԳԻԻ ՈՒՄՈՒՄԻ
ՎԷ
ԹԷՔՄԻԼ ԵԷՆԻ ՄՕՏԱ ԳԸՇ ԷՄԹԱԱԼԱՐԸՆԸՆ
ՊԷՕՅԻՒՔ ՍԱԹԸՇԸ

պաշլայաճաղընը միւշթէրի պէյան իտէրիզ· Մաղազամըզա հէնուզ վասըլ օլան էմթաա՝ զիյրտէքիլէրտէն միւրէքքէպ տիր· իպէքլի գումաշլար, բըլիւշ, գատիֆէ, տիւզ վէ Ֆանթէզի եունլը գումաշլար, եէնի մօտա գումաշլար, չուխա, նիմ հազըր գօսթիւմլէր, էնվաի խալըլար, Ֆրանժ, գալօն, մօթիֆ, կարնիթիւր իչիւն Թիւյլէր, Ֆէչիւլէր, սօրթի տէ պալ, մանչօնլար, Լուվրընըն գօրսէլէրի, օմպրէլլալար, անգալար, մէնթիլլէր, հէր նէվի Թիւլ վէ տանթէլլալար, գրավաթ վէ սաիր խայլի էմթաալար·

ԼՈՒՎՐ մաղազասընըն գատընլար իչիւն իւնթիխապ իթթիկի գումաշլար, զայէթ նէֆիս վէ էն ալէա ճինսլէրտէն օլուպ, Թէքմիլ էմթաասընը էն միւքէմմէլ Ֆապրիգալարտան իպթիտաիկի կիպի, ճինսլէրինին էյիլիկինէ վէ Ֆիյաթլարընըն էհվէնլիյէթինէ հիչ պիր մաղազա մուգապէլէ ետէմէզ·

Բաղչէթլու միւշթէրիլէրիմիզ տայմա պիր Ֆէվգալէտէ իթմէք արզուսընտա օլտուղըմըզտան, իչպու Սէրկիի Ումումի էսնասընտա օլան Ֆիյաթլարըն էհվէնլիյէթինտէն մաատա, 50 ղրշ·տան զիյատէ բէշին ազչէ իլէ էմթաա իշթիրա իտէն միւշթէրիլէրիմիզէ հէտիյէ օլ ղրշ· իքրամ իտէճէքիմիզի սախի պէյան իտէրիզ·

ԲԱՆԷՐԻ ՀԱՊԼԱՐԸ
ԷՕՔՍԻՐԻՐԻՔ ԻՉԻՆ

25 սէնէտէն պէրու մէվճուտ օլան իչպու հապլար [բասթիլլէր] նէֆէս պօրուլարընըն կըճըգլանմասընտան վէ եախօտ սինիրտան նէշէթ իտէն էօքսիւրիկի սէրիան տէֆ իտէճէք էն մուէսսիր իլաճ տըր·

Պու հապլար՝ վէրէմին պաշլանկըճընա, «պրօնշիթ»է, պօղազ խասթալըգընա վէ աղ ճիյէր իւֆինէթլէրինէ տախի Ֆայտէ իտէր·

Պու իքի իլա՛ճլարըն տա սուրէթը իսթիմալլէրի իչիւն պիրլիքտէ պիրը պիրը Թալիմաթնամէլէրի վար տըր·

Տէրսաատէթտէ մէրքէզը ֆիրուխթը՝ Պէյօղլունտա Տօղրու եօլտա Գալաթա Սէրայը մէյտանընտա Ն· ԹԷՆՏՕՐԻՏԷՍԻՆ 244 նումէրօլը «Մէրքէզ էճզախանէսի» տիր (Փարմաճի Սանթօրօ)·

ԲԱՆԷՐԷ ԽԻՒԼԱՍԱՍԸ
ԹԷՄԻԶԼԷՆՄԻՇ ԳԱԹՐԱՆՏԱՆ

Աղ ճիյէր ֆէնճիյէթէ, պրօնշիթէ, եաբիմիշ էօքսիւրիկէ, վէրէմ պաշլանկըճընա, մէսանէ վէ իտրար եօլը վէ միյտէ իւֆինէթլէրինէ գար շը պիր մուալիճէ տիր·

«Բանէրէ Գաթրան Խիւլասասը» տիկէր գաթրան Թէրքիպաթըընտան իւսթիւն տիր, նասըլ քի գընագընա խիւլասասը գընագընա գարշըլըգը Ֆարգ տըր·

«Բանէրէ Գաթրանը» իւչ միւխթէլիֆ սուրէթտէ սաթըլըր·

Սու իչինտէ պիրէր գաշըգ ալմագ իւզրէ սուլու «Խիւլասասը·»

Լէզզէթլի «Հապլարը·»

Տէչլարտան գուլլանըլմագ իւզրէ խասսէթէն Թէրթիպ օլունմըշ «Իչթիգանլըգ·»

ԼԱ ԺՈՒՎԱՆԹԻՆ

ՏԱԻՄԻ ՊՕՒԶԷԼԼԻՔ
ՍԱՉ ՎԷ ՍԱԳԱԼՃՈՂՕՑԱՄԱԳ

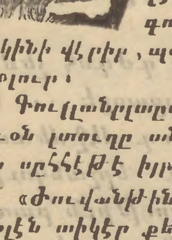

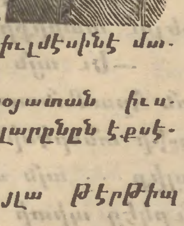

Սաչ վէ սագալըն Թէճտիտինէ մախսուս օլան իչպու նէվիճատ իլաճ՝ գուրչուն Թուզըն վէ ճէհէննէմ Թաշըն հավի օլմայըպ, հէման գուլլանըլտըղը կիւն սաչ վէ սագալըն կէնճլիք րէնկինի վէրիր, պաշտաքի Թէրլէրի մահվ իտէր վէ սաչըն տէօքիւլմէսինէ մանի օլուր·

Գուլլանըլտըղտա՝ տիկէր քեաֆֆէէ սաչ իլաճը վէ եա պօյասը իւստիւն յէօնթիւ զիւնլէրը, զիրա պօյա վէ եա սաիր սաչ իլաճլարընըն էքսէրիա սըհհէթէ իլիասը մազարրաթ իտէրլէր·

«Ժուվանթին» նամընտա օլուպ ճէհէննէմ Թաշը իսաըլյա Թէրթիպ իտիլէն տիկէր քեաֆֆէէ պօյալարտան անթիզլեր·

Լա Ժուվանթին՝ Ֆրանսանըն Իւզէր հայէթինէ Պօրէր նամ մահալտէ քիմեակիր վէ Ֆէննը նէպաթաթ մուալլիմի Լ· Ժ· Մօնէ Թարաֆընտան Թէրթիպ օլունմըշ տըր·

Ումում Թիւրքիա իչիւն աճէնթէ վէ տէբօզիթէօրը՝ Պէյօղլունտա Սիւթէ տ'Ալէպպօ Նումէրօ 9 Նաթալի Գանթիւզ էճզախանէսինտէ·

ԲՕՂ ՖՕՅԱՃԵԱՆ
ԹԻՒՔՈՒՆԻՔ ԳԱԼՃՐԸՍԻՏԱ 80 ՆՈՒՄԷՐՕՏԱ

ԹԻՕՉԷՆ ՎԷ ՃԷՐՐԱՀԼԸՂԱ ՄՈՒԹԷԻԱԼԼԻՔ

ԱԼԷՍԱԹ ԹՈՒՃՃԱՐԸ

Մէզգիւր մաղազատա կէօզէ վէ ճէրրահլըղա միւթէալլիգ էնվաի ալաթ մէվճուտ տըր·

Էզճիւմլէ, եումուշագ վէ սէրթ լասթիգտէն (գաուչուգտան) մամուլ միւգայասը մէսթանէլիք, գավըգ պաղլարը, էնվաի չիրինկալար, Թէքէրրիւբ միզանը, միզան իւլ հավա (սըճագլը), միզան իւլ հարարէ (Թէրմօմէթր) վէ էյի ճինս կէօզլիւքլէր պուլունմագտա տըր·

Մ· Բօղ Ֆօյաճեան՝ հէր նէվի սըպարիշաթ վէ Թամիրաթը էհվէն Ֆիյաթ իլէ իճրա վէ Թէրքէպ իտէր·